

Sendika temsilcileri İstanbul Milletvekillilerine dert yandılar

**Bir Milletvekili "İşçi dâvasını ele almıyan ve
bugünkü haliyle bırakacaklar
varsa kahrolsunlar!"**
Şöyle Bağırды :

Cumhuriyet ve işçilerimiz

KEMAL SULKER

Cumhuriyetin 28 nci yıl dönümü, bütün yurtta törenlerle kutlandı. Şehirler bayrak ve ışıklarla donatıldı. Geçit resimleri yapıldı. Geçen yıl, üzerinde XVII yazılı lavhalara (I) ilâve edildi. Geçen yıl, bir evvelki yıldan kalan taklar bir köşeden çıkarıldı ve yeniden şehri süsledi.

Cumhuriyetin yıl dönümlerini böyle kalıplaşmış şekilde kutlanmasını herhangi bir faydası olduğunu sanmıyorum. Mevcut devlet idarelerinin en mükemmel olan «Cumhuriyet» böyle kalıplaşmış süslerle kutlanmaktan ziyade, ir ve hareket halinde ağırlanmağa ve övülmeğe layıktır.

Atatürk'ün gençliğe emanet ettiği «Cumhuriyet» in yıl dönümlerini, manasını kavrayarak ve prensiplerini tahakkuk ettirerek karşılamak lazımdır.

Cumhuriyet, malûm tarifi ile halkın halk tarafından idare için idare edilmiş şeklidir. Bugün halkımızın halk tarafından idare edilmediğini iddia etmeğe hakkımız yoktur. Ne Belediye Meclislerinde, ne Umumi Meclislerde ne de Büyük Millet Meclisinde tarlayı süren köylüler, fabrikaları çalıştıran işçiler ve küçük esnaf layık olduğu ölçüde ve miktarda temsil edilmemektedir.

Halkın halk tarafından idaresi demek geniş toprak sahiplerinin, ithalat tacirlerinin, serbest meslek adamlarının ve fabrikatörlerin bütün «Meclis» lerde söz ve karar sahibi olmaları demek değildir.

Atatürk'ün İnkılâp arkadaşlarından ve Adliye Vekillerinden Mahmut Esat Bozkurt, habîmiyetin millette olması için, yani halkın halk tarafından idare edilmesi için eli nasırlı işçilerin, ayağı çarık, yüzü güneşten yanmış köylülerin Büyük Millet Meclisinde yer almaları lâzım geldiğini çok söylemiş, çok yazmıştır.

Bugün, canlanmasına muhtaç olduğumuz «Kuvayı Milliye» rununun ne olduğunu öğrenmek için Büyük Millet Meclisinin ilk devrelerine ait müzakere zabıtlarına bakmak ve İnkılâp Tarihinin ana kaynaklarına kadar inmek lâzım geliyor.

İşçilerin, bu hayatı yaratan kahraman sınıfın Şehir Meclislerinde ve Büyük Millet Meclisinde geniş ölçüde temsil edilmeleri sağlanamazsa Atatürk'ün rehberliği ve milletin fedakârlığı ile kurulan Cumhuriyet, hedefine varmış sayılamaz.

Bu bakımdan işçilerimizin derinleşip toparlanıp Büyük Millet Meclisine kendi aralarından en az yüz kadar Millet Vekili göndermeleri «Cumhuriyet» imiz için bir başarı olur

Tekel İşçilerinin Ücretlerini İndirme Hareketi Hatalıdır!

Telefonsuz ve şoförsüz hastahane

Bağlarbaşı sigorta hastahanesinden şikâyet ediyor

Uskûdar Paşalimanı Tekel İşçilerinden aldığımız bir mektupta şunlar belirtilmektedir:

İşçi Sigortaları Kurumunun Bağlarbaşı Sigorta Hastanesinde telefon yoktur. Acil vak' arda hastaneye haber vermeğe imkân bulunamıyor. Mesai saatleri dışında Sigorta cankurtaranından da istifade edilemiyor. Çünkü şoförün evi Eyüptedir. Mesai saati tamam olunca Eyübe gitmekte, otomobil de hiç bir işe yaramaz hale gelmektedir. Bu bakımdan Sigorta İdaresi nöbetçi şoförlük ihdas etmeli, telefon almalıdır.»

Denizyolları Hasköy Atölyesi İşçileri Muşamba İstiyor!

Bir kısım işçilere verilenler de
su geçiriyor ve işçilerin
sıhhatini bozuyor

Bir sigorta doktoru hakkındaki şahadet

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası Sigorta Doktoru Bayan Semiha Bilginerin işçilere ağır sözler söylediği yolundaki bir şikâyeti geçen sayımızda yazmıştık.

Yaptığımız tahkikata göre bu şikâyet son derece şahsîdir. Bayan Doktor, işçilere karşı müşfik hareket etmektedir.

Sendikacı arkadaşlarımız da bize bu yolda bilgi vermişlerdir. Bayan Doktordan zaten iyi harketten başka bir şey beklemezdik.

Tunçbilekte istihlâk kooperatifi teşkil edildi

Tavşanlı, (Ozel) — Garp Lin-yitleri İşletmesi Tunçbilek mntakasında ikamet etmekte olan memur, müstahdem ve işçilerin zaruri ihtiyaçlarını temin etmeğe maksadıyla kendi aralarında (İstihlâk Kooperatifi) teşkilini dü-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

İşçi Sendikaları Birliği 24 ve 25 Ekimde Bomonti Bira Fabrikası İşçi Lokalinde iki toplantı yapmıştır. Toplantıya şehirimizdeki bütün İşçi Sendikalarından temsilciler gelmiştir. İstanbul Millet Vekillerinden Dr. Mükerrrem Sarol, Ahmet Hamdi Başar, Salih Fuat Keçeci, Bedri Nedim Göknil, Ahmet Topçu, İhsan Altınel ve Kirşehir Millet Vekili Amiral Fuat Özdeş, Birliğin

dâvetine icabet ederek toplantıya katılmışlardır.

Sendikalar Birliği Başkanı Şeref Hiyel İşçilerin isteklerini belirteceğini bildirmiş ve 5 mevzu üzerinde durarak demiştir ki:

1 — İş Kanunu kapsamı dışındaki işçilere üvey evlât muamelesi yapılmamalı, bütün iş yerleri kanun şümulüne alınmalıdır.
2 — Grev Kanununda idam cezası kaldırılmalıdır.

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Demir ve Madenî Eşya işçileri diyor ki:

**“Sendikalar kanuniyle övünmeğe
şuurlu işçilerin hakkı yoktur! ;**

**ithal rejiminin işsizliğe sebep olduğu, hükûmetin
yerli sanayiî himaye etmesi zarureti belirtildi**

Demir ve Madenî Eşya İşçileri Sendikasının yıllık Genel Kurul toplantısı 28 Ekimde Ba-

lat Kızılay salonunda yapılmıştır. Kalabalık bir işçi külesinin iştirak ettiği Kongrede muhtelif Sendikalardan otuz kadar dinleyici bulunmuştur.

Kongre Başkanlığına Zühtü Tetey, Başkan Vekilliğine İbrahim Bilge, Sekreterliklere Salâhattin Yayın ve Bedri Ataman

seçilmiştir.

Sendika Başkanı Üzeyir Kuran 3240 kelimelik bir çalışma raporu okumuştur. Raporda şunlar belirtilmiştir:

«— Yapmağa mecbur olduğumuz (Devamı 4 ncü Sayfada)

Terkos su işçileri zam istiyorlar

Terkos Su İşçileri Sendikası toplulukla iş ihtilâfı çıkarmıştır. Günde 4 liraya kadar ücret alanlara yüzde 50, beş liraya kadar ücret alanlara yüzde 40, diğer işçilere de yüzde 30 zam yapılması istenmektedir.

24 Ekimde İl Hakem Kurulunda görüşülen bu zam talebinin bir an evvel neticelenmesi beklenmektedir.

İp ve Halat fabrikasında devam eden haksızlıklar

Bir Sendika Sekreteri işten çıkarıldı

Anadoluhisari İplik ve Halat Fabrikası İşçileri, Tekstil, ve Orme Sanayiî İşçileri Sendikasının bir Şubesi ni açmışlardır. Şube Sekreterliğine İsmet Ceylan getirilmiştir. İsmet Ceylan işçileri Sendikaya üye yazılmağa teşvik etmesi işvereni sinirlenmiştir ve İsmet Ceylanı İş Kanununun 13 ncü maddesine dayanarak işten çıkarmıştır. Saatte 44 kuruş alan bu yoksul işçi, ki mevriminde ne iş bulabilecek, ne de ihtiyaçlarını karşılayabilecek, (Devamı 4 ncü Sayfada)

Sendikacılar Amerikadan döndüler

Amerikan İş Federasyonu tarafından davet edilen sendikacılar- dan Mehmet İnhanlı ve İsmail Aras ile muharrir Ali Rauf Akan tetkik seyahatlerini bitirerek şehrimize dönmüşlerdir. Hoş geldiler.

Sivas işçilerinin mesken ihliyacısı

Sivas, (Ozel) — Demiryolları Cer Atölyesi İşçileri Sendikası, evsiz işçilere ev yaptırmak için bir Kooperatif kurmağa karar vermiştir.

Emlâk Kredi Bankasından kredi temini için çalışılmaktadır.

Borç para alan işçiler

Sivas, (Ozel) — Cer Atölyesi İşçileri Sendikası Yardımlaşma Kolu, 93 işçiye on ay içinde 8750 liralık borç vermiştir. İşçiler, aldıkları borçları taksitle ödiyeceklerdir.

**DARILMAĞA
YOK**

Siyaseti kim yapıyor ?

Sendika Temsilcileri ile Millet Vekilleri müşterek bir toplantı yaptı. İşçiler hiç bir siyasi parti farkı gözetmeksizin gayet realist bir ifade ile dileklerini ve şikâyetlerini bildirdiler. Millet Vekilleri de not aldılar. Bu arada Ahmet Hamdi Başarın, bu dilek ve şikâyetleri birer birer cevaplandıracağı bildirildi.

Bir de baktık ki üstad, sabık iktidarın hicvini yapan siyasi bir hitabede bulundu. Hattâ «Cumhuriyet» i «sözde Cumhuriyet» olarak vasıflandırdı ve kapı kulu idaresinin devam ettiğini bildirdi. Nihayet «dertlerinizi halle çalışacağız» deyip kesti.

İşçilerden herhangi birisi yeni iktidarı övse veya eski iktidarı yerse hemen sesler yükseldi: «— Siyaset yapma!»

Anlaşılan Ahmet Hamdi Başar, gayri siyasi toplantılarda nasıl konuşulacağı hususunda işçilerin kendisine ders vermesine mühtaçtır.

İşçilere bir çift acı söz

M. Emin KANTURK

«IŞÇI HAKKI» gazetesini bugünden itibaren şimdilik ayda iki defa neşretmeğe mecbur kaldık. Böyle bir karara varmanın bizim için ne kadar elem verici olduğunu söylemeğe lüzum görmüyoruz. İyi ümitler ve yüksek gayeler için neşrine başladığımız ilk andan itibaren çeşitli güçlüklerle karşılaştık. Bayiler gazetemizi satmadılar. Kendi mahdut imkânlarımızla Sendikalara ve bazı fabrikalara muayyen miktarlarda gazete gönderdik. Bir kısım işverenler gazetemizin satılmaması için arkadaşlarımızı taziyet ettiler. İşlerinden çıkarmakla korkuttular. Böylece satışımız tahdit edilmiş oldu. Buna da razı olmuştuk. Çünkü bu gazeteyi kâr ganesiyle çıkarmıyor sadece kendi sınıfımıza, işçi arkadaşlarımıza hizmet etmek istiyorduk. Ne yazık ki bazı Sendikacılar gazetemizi İktidar Partisinin meddahi ve eski hükümetlerin kötülüycisi haline getirmemizi, «müstakil» kalırsak bizi desteklemeyeceklerini bildirdiler. Biz doğruya doğru, iğriye iğri diyenlerdeniz. Hancı Partinin işçi sınıfına hizmeti olursa biz o partiyi ve o parti hükümetini o hareketinden dolayı beğenir ve takdir ederiz. Ve şuna kaniz ki Sendikacılık Particilik değildir.

Bazı işçiler, her sayıdan 50, hatâta 100 nüsha aldılar. Sattılar. Fakat 10 kuruşa sattıkları gazetele- rin hesabını bize 8 kuruştan dahi ödemeğe yanaşmadılar. Böylece bir kısım işçilerde «IŞÇI HAKKI»nın hakkı kaldı ve bizim için mühim bir miktarı bulan zarara girdik.

Ayda 400 lirayı bulan zararımızı yarıya indirmek için, içimiz kan ağlayarak gazeteyi şimdilik her ayın 1 inde ve 15 inde çıkarmak zorunda kaldık.

Bu bakımdan işçilerden ve Sendikacılardan ricamız şudur:

«IŞÇI HAKKI» gazetesini hiç bir partinin değil, bizzat kendilerinin organı telâkki etsinler ve kendi gazetelerinin yaşamasına çalışsınlar. Zaten bizi destekleyen sayıları mahdut Sendikalar ve Sendikacı arkadaşlar da olmasa gazeteyi ayda iki defa olsun çıkarmak imkânsızlaşır. Bizi mahcup edecek kadar büyük alâkalarımızı gördüğümüz arkadaşlarımızı candan teşekkürlerimizle bildirmeği bir borç biliriz.

Şişe ve Cam işçileri zam istiyor

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikasında çalışan İşçiler, Sendikalarına müracaat ederek toplulukla iş ihtilâfı çıkarılmasını istemişlerdir. Sendika, işçilerin arzusu üzerine ücretlere yüzde 50 zam yapılması için Fabrika İdareesine başvurmuştur.

Dört aydanberi işçi tensikati, işçilerin dairelerini değiştirme, düşük ücret verme gibi usullerle işçilerin memnuniyetsizliğine sebep olduğu beyan edilen İdare, bu talep hakkında tetiklerde başlamıştır.

Tekstil Sendikasının faaliyeti

İstanbul Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikası, muhtelif fabrikalardaki üyelerinin iş ihtilâfı çıkarma hususundaki taleplerini karşılamak için yeni bir büro ihdasına karar vermiştir. Bu büro yalnız iş ihtilâfları ve ücret zammı talepleri ile uğraşacaktır.

Hâlen Sendika yedi iş yerinde «İşçi Hakkı» iş ihtilâfı alâkalı makamlara aksettirmekle meşgul bulunmaktadır.

Siyasî tarihîmizde işçiler kan- dırma teşebbüsle inder bir i olan T. Sosyalist Partisini mahiyeti

1919 senesinin ilk günlerinde memleketimizde yer yer Milli Mücadele hazırlığı başlan- ken İstanbulda da istilâcuların oir takım ajanları faaliyetlerini arttı- rıyorlardı.

Bu arada memleket ve İstanbul işçilerinin Milli Mücadele hare- ketiyle bağlarını koparmaya, on- ları oyalamaya çalışan bir takım teşebbüsler de birbirini takip edi- yordu. Bunlardan biri Şubatın ilk günlerinde kurulan Türkiye Sosy- alist Partisi idi. Bu Parti 1910 da teşebbüs halinde kalan Osmanlı Sosyalist Partisi kurucularından bir kısmı ve bilhassa Hilmi ismin- de bir adamın gayretiyle kurulu- yordu

İzmirde yetişen, bir aralık poli- sîlik etmiş bulunan ve Meşrutiyet senelerinde dahi her şeye rağmen yakınları arasında şüpheli bir a- dam addedilen Hilminin bu yeni teşebbüsü hakikaten gayri samimî idi. Zira Hilmi Birinci Cihan Har- binde galip İngiliz Eperyalizminin parasiyle mevcudiyetini muhafaza etmiş; sonra Müttareke ilan edilir edilmez İstanbulda faaliyete geç- miş bulunan Hürriyeti İtilâf Partis- inin tertip ve yardımı ile bu işe girişmişti

Türkiye Sosyalist Partisi her ne kadar —1919— Şubatında kurul- muşsa da asıl faaliyeti Temmuz ayında yaptığımız Kongreden son- ra girişmiştir denilebilir.

Artık o günlerde Hilminin şah- siyeti ve Partisinin mahiyetinin dile düşmesinin neticelerini ön-lemek için gürültü ve göz boyacı- lığa kalkmadan başka çare kalma- dığı gibi bir yanda da Millet Ve- kilî seçimi de yaklaşıyordu.

1919 Aralık ayında yapılan se- çime Türkiye Sosyalist Partisi giriyordu. Partinin İstanbul adayı olarak Refik, Nevzat ve Sadrettin Celâli gösterilmiş, her iki aday da kazanamamıştır. Fakat seçimden sonra Türkiye Sosyalist Partisi iş- çî kütelleri arasında propaganda ve tahrik faaliyetine daha fazla ö- nem vermeğe başlıyor ve bu hu- susta her türlü vasıtaya müracaat ediyordu.

Bu arada Sosyalist Partisi Kazlıçeşme Deri işçileri grevine ve daha sonra Kasımpaşa Tersane işçileri grevine karışıyor, olur olmaz para vaadle- riyle grev halindeki işçileri etrafında toplamağa çalışıyordu.

Aynı sıralarda Hilmi Hürriyeti İtilâf Partisinin Liderlerinden ha- lis İngiliz ajanı Miralay Sadık va- sitasiyle İngiliz işgal kuvvetleri Komutanı Maksvelle temas edi- yordu.

10 Mayıs 920 de başlayan İstan- bul tramvay işçileri grevini Hilmi Maksvelin yardımıyla yine kendi partisinin bir muvaffakiyeti halinde göstermeğe muvaffak ol- yordu.

Sosyalist Partisine artık ecebî şirket müdür ve memurları da girmeğe başlamışlardı. Fakat bir yandan da Hilminin gizlenmez hale gelen bu temasları ve Parti- nin faaliyetinin yöneldiği kötü istikamet yüzünden işçiler ve mü- nevverler bu Partiden uzaklaş- mağa başlıyordu. Bunlar arasında bu Partinin Millet Vekilî adayı gösterilen Refik Nevzat ve Sad- rettin Celâl de vardı.

Hilmi bu vaziyet karşısında 920 Teşrinievvelinde acele bir kongre topharak kendi adamlarının reyî ile Parti içtüzü- ğüne şöyle bir madde koyduru- yordu:

«Fırkanın ünvanı «Türkiye Sosy- alist Fırkası» olup müessesî ev- velî Hüseyin Hilmi arkadaş. Fur- kanın lâyenazil ve daimî reisidir.» (Madde 1).

Türkiye Sosyalist Partisi artık bundan sonra bir avuç e-manîyle bir tahrikât teşkilâtı haline in- kılâp etmiş oluyordu. İşçiler a-

rasında Milli Mücadele gayretini önlemeğe çalışıyor, birleşmelere engel olunuyor, polisi tahrik edi-

Yazan:

Tarihçi

yor, olur olmaz grev teşebbüsle- riyle işçileri işinden ediyordu.

922 senesinde Parti içinde Hil- minin adamı olarak da pek az a- dam kalmıştı. Nitekim Temmuzda Hilminin bir aralık tevkif edilme- si hemen Pristineli Hamdi ismin- de birinin Başkanlığa getirilmesi fırsatını vermişti. Fakat Hilmi ser-

best kalır kalmaz, idarî makam- lara müracaat ederek tekrar Baş- kanlığa geçiyordu.

Maamafih Hilminin muhalifleri de Partiden ayrılıyor, Müstakil Sosyalist Partisini kuruyorlardı. Nihayet 922 Teşrinievvelinde eski bir düşmanı tarafından atılan bir kurşunla Hilminin öldürülme- si aynı zamanda Türkiye Sosyalist Partisinin artık tarihe karışma- sına sebep olmuştur.

Sosyalistliği kadar teşkilât un- surlarının gayri samimî ve tahri- kâtçı edasıyla Türkiye Sosyalist Partisi Türkiye İşçileri arasında ibretle hatırlanmasında fayda olan bir siyasî teşekküldür.

Bize Göre :

Esas dâvaya Ne ad verilmeli ?

Yazan: Münip Koçoğlu

Ücretlere zam fiyatları arttı- rır, fiyatlara zam ücretleri arttırır ve bu bir fâsîs dai- redir. Peki söyler misiniz «düşük ücret» in başvuracağı daire han- gisidir?

Biz de kâr forması en az yüzde onla yirmidir, çok zaman otuz o- tuz beş, Avrupada ortalama beş, Amerikada iki... Sermaye yatırı- mlarının kıfayetsizliği, iş hac- minin darlığı ve işsizliğin sebepleri arasında Liberasyon rejimi kadar bu noktaya da bir balnu- mu yapıstıramaz mıyız?

İşçi kırk beş liradan fazla ka- zancı için vergi öder, emekliler ve eytında bu had yetmiş beş- tir. Baramde en küçük derece kesintiden sonra yüz yirmi. İstan- bul Ticaret Odasının geçim endeksi üç yüz kırk lira... Ve bu- nun adı sosyal adalet.

Güpe gündüz yolumuz kesili- yor, müteevvizler tepeden tırna- ğa silâhlı bir atomları eksik. Ba- sıyoruz feryadı alduran yok. Ve yiyoruz dayağı. Tam bitap düş- tüğümüz sırada bir polis çıkage- liyor ve elimize bir tabanca ve- riyor. Namluyu müteevvizlere çeviriyoruz, herifler basıyor ka- kahayı. Tetik düşmüyor ve taban- ca patlamıyor. Ye yemez misin! Bunun da adı grev tasarısı.

D. D. Y. D. B oluyor. Navlin- lara bakıyoruz; Bursa yolculuğu üç yüz elliden olmuş altı yüz el- li. Uncu, değirmenci ve fırıncıla- rın yakalarını bırakıyoruz; ek- mekler simsiyah kesiliyor. Ucuz kömür alıyoruz; ortalıkta F. K. G yok, kömürcü belimizden su a- lıyor! Bunun da adı serbestî ti- caret.

Hastane ve hapisanelerde yatak adedini arttırmıyoruz. Zannediyo- ruz ki veremi hastanede, suçu ha- pisanede yola getireceğiz! Bunun da adı sosyal davranış.

Çimento fabrikaları kurulacak, orman sanayii gelişecek ve nakli- yat için şimendifer ve vapur si- parışılacaktır. Cam, çivi ithaline döviz biriktirilecek. Şehir plânla- rı, elektrifikasyon ve kanalizas- yon ve terkes aksiyon tamamlan-acak. Eski eserler, Müftülük, İmar ve Belediyeden destur alın-acak! Bunun da adı mesken dâ- vast.

Tarla yolları fabrika kapılarına ve limanlar sanayi merkezlerine bağlanacak iken, Çukurovadan İz- mire asfalt döşüyoruz. Ve bütün yollar şileplere dökülüyor! Bu- nun da adı yol dâvası.

İş Bankası pamuk meselesiyle ilgilenmiş; kırk milyon ihracat- çıya! Yirmi beş milyon mutavas- sata! On beş milyon da zürraat kredi tahsis etmiş!

Bunun da adı ziraî kalkınma. Ampul fabrikasından sonra ec- za fabrikası kuruluyor. Ampul, General Elektrik'in Yakın Şark Şubesi. Ecza, Alman ve Amerikan firmalarının kapsül doydurana! Bunun da adı sınaî kalkınma.

Bikini mayoyla yabancı serma- yeye küp yapıyoruz; heriften evlenme teklifi bekliyoruz, tele- fonla öpücükle gönderiyor! Fazl hadlerini indirip küçük tasarrufu iş hayatına çekeceğiz. Bir de ba- kıyoruz büyük tasarruf iş haya- tından kaçmış apartman kuru- yor! Bunun da adı iktisadî kal- kınma.

Münip K.

Hereke Fabrikası ihzar dai- resi işçilerine prim verilmiyor

Bu işçilerin hakları ödenmelidir

Hereke, (Ozel) — Hereke Fab- rikası bobin aktarma, göçü, ta- harik dairelerine prim verilmemek- tedir. Her daire prim almasına rağmen bu kısımlarda çalışan iş- çilerin prim almaları amirlerin keyfi kararları neticesidir.

Bundan evvel bu dairede ça- lışan işçilere prim verilmekteydi, usta ve usta muavinleri prim al- dığı halde istihsalî veren işçilerin primlerinin kesilmesinde hikmet nedir? Zorla ikilik yaratan bu hal bir an evvel kalkmalıdır.

Aylardanberi mağdur olan işçi-

lerin primleri hiç olmazsa bun- dan böyle verilmelidir.

Mes'ut bir Doğum

Apré işçisi Ayşe Ozyetim ile Dokuma işçisi Mehmet Gençin 26/10/951 günü fabrika salonu- da düğünleri yapılmıştır.

MES'UT BİR DUGUN

İstinye Gemi Sanayii İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu üyele- rinden Emin Gezgöç'ün bir erkek evladı dünyaya gelmiştir. Yavru- ya Edip adı verilmiştir.

Ana ve babasını tebrik eder, iş- çi cocuğuna saadet dileriz.

HUKUK KÖŞESİ

Sendikacılar ve hukuk anlayışı

Mensucat iş kolundaki fabrika- larda çalışan işçiler hayat paha- lılığı karşısında ücretlerinin arttırılması için Sendikalarına ve İşçi Müessesilerine başvuruyor- lar. 42 bin mensucat işçisinin sen- dikası olan «Tekstil ve Orme Sa- nayii İşçileri Sendikası» bu du- rum karşısında iş ihtilâfları bü- rosu kurmak lüzumunu duymuş- tur. Bu büroda faal, enerjik ve iş bilir Sendikacılar vazife almış ve feragatle çalışmaya başlamış- tir.

Sendikanın Genel Sekreteri İI Hakem Kurulunun iyi çalışma- dığına kanidir. Bu hususta Şaban Yıldız diyor ki:

«— İş Kanununun 78 nci mad- desine göre işçilerle işveren ara- sında çıkan uyuşmazlıkların «İş ihtilâflarını Uzlaştırma ve tah- kim Tüzüğüne» göre İşçi müm- esilligi veya Sendika kanalı ile ko- tarılması icap etmektedir. Ancak bir uzlaşmağa varılmadığı tak- dirdir mezkûr tüzüğün 42. mad- desine göre Bölge Çalışma Mü- dürliğünden mes'ul bir memurun huzuru ile son bir defa daha uz-laşma için teşebbüs edilir. Bir uzlaşmağa varılmadığı takdirde memurun ve tarafların tutacak- ları zabıtlarla birlikte tüzüğün 45. maddesine göre 24 saat zarfında ilgili iş dairesine (Bölge Çalışma Müdürlüğü) ne, bu dai- rede 46. madde hükümlerine göre 24 saat zarfında ihtilâf evrakını ihtilâfın çıktığı iş yerinin bulun- duğu vilâyet makamına sunar.

48. madde hükümlerine göre Vali, müracaatın vürudu tarihinden itibaren 3 gün içinde mesele- nin rüyetine başlamak üzere İş Kanununun 82. maddesi mucibince teşekkül edecek (İş ihtilâfları Hakem Kurulu) nu topla- ntıya çağırır. Aynı tüzüğün 56. maddesi ise hakem kurullarında rüyet olunacak ihtilâfları bu ku- rulların ilk içtima gününden iti- baren 10 iş günü içinde karara bağlamasını emirder.»

Bu formalitedir. dedim. Si- zin şikâyetiniz nedir?»

Şaban Yıldız kanun icapları Kanun ve Tüzüğün bu açık hükümlerine rağmen maalesef şimdye kadar İstanbul Hakem Kuruluna intikal eden ihtilâflar sürünce mede kalmakta ve bu su- retle hakem kurulları, kendile- rinden beklenen faydayı sağlıya- mamaktadırlar.

Bu kabilinden olarak Bahariye Çıkvaşvili İplik fabrikası işçileri- nin yevmiyelerine zam yapılması hususunda Haziran 951 tarihinde çıkartmış oldukları toplulukla iş ihtilâfı ilk defa 2/7/951 tarihinde hakem kurulunca tetkik edil- miş ve karar 19/9/951 tarihinde bir buçuk ay sonra verilip karar tarihinden bir ay sonra 12/10/951 de taraflara tebliğ edilmiştir.»

Keza Sümerbank Defter- dar fabrikası işçileri adına ücret- lerine % 50 zam yapılması hu- susunda Sendikamız ile Müesse- se müdürlüğü arasında çıkan top- lulukla iş ihtilâfı 22/10/951 tari- hinde yapılacakken Vali muavini ve Hakem Kurulu başkanı Maz- lum Yegül mazeret beyan ede- rek toplantı 26/10/951 tarihine bırakılmış bu tarihte de Vilâyet Hukuk İşleri Müdürü kurula gelmediği için ihtilâfın müzake- resi 5/11/951 tarihine tehir edil- miştir.»

Kanun ve tüzük hükümlerine dayanarak hüküm vermek durumunda olan bu kurulun say- m üyelerinin tüzüğe rağmen muayen zaman içinçe toplanama- mastı ve bu suretle ihtilâfların geri kalması ağır hayat şartları içinde, bir an evvel yevmiyelerine zam bekleyen binlerce işçi vatandaşımızı üzmektedir. Temen- ni ederiz ki badema İI Hakem Kurulu iş ihtilâflarını Kanun ve tüzüğün emrettiği mühletler için- de kotarmak ve bir karara bağ- lamak üzere toplanabilme imkân- larını bulabilsin.»

Istanbul Su İşçilerinin ilk kongresinde söz alan İşi Millet Vekili İhsan Altınel arkadaş, Grev Kanunu tasarısı üzerinde durdu. İşi Millet Vekili şunları söyledi:

«— Millet Vekili olmadan evvel ben de Grev Kanununun Türk işçisinin tabii hakkı olduğuna inanmışım. Bu hususta bangır bangır bağırarlardan biri de bendim. Bu kanun tasarısının iyi bir şekilde, yapıcı olarak çıkmasını siz benden daha iyi istiyenlerdenseniz. Şu da bir hakikattir ki tasarısı Sendika Başkanlıkları ve Sendikalar Birliklerine ne düşündükleri öğrenilsin diye gönderilmiştir. Hükümet, Sendikalar Birliğinin görüşlerine iştirak edecektir. Birliğin görüşleri sizin görüşleridir.»

İşi Millet Vekili İhsan Altınel bu konuşmasından sonra Kongre Başkanı İsmail İnan söz aldı ve tahditli grev hakkını aleyhinde olduğunu bildirdi. İş Kanunu kapsamı dışında kalan iş yerlerinin bir an evvel kanun şümülüne girmesi gerektiği tezini müdafaa etti.

Seyfi Özgen adında bir su işçisi kürsüye geldi ve «terkos isale namında çalışırken ölenlerin ruhu için bir dakika sükküt edilmesini» istedi.

İşçiler büyük bir huşu içinde iş kazası neticesinde ölen işçi kardeşlerinin ruhunu tâziz için ayakta durdular.

Seyfi Özgen, Gelir Vergisi tatbik edildikten sonra işçilerin bir kısmının eskisinden daha az para almaya başladıklarını bildirdi. Ve şunu belirtti:

«— Sular İdaresinde beş liradan fazla ücret alan işçilere yemek verilmiyor. Böylece işçilerin aldığı zamanların azaltılması yoluna gidiliyor.»

İŞÇİ RÖPORTAJLARI

Yazan:

Kemal Şengül

Su İşçileri Kongresinde İleri Sürülen Bellibash Şikâyetler

Grev tasarısının tahditli olması tenkidedildi, Sular İdaresinin malûl saymadığı bir işçi

Kemal Şengül, Sular İdaresi İşçilerinin durumunu şöyle ifade etti:

«— Vazifenin en ağırını görenlere günde en çok 4 lira yevmiye veriliyor. 15 — 20 senedir çalışanlara seneden seneye hiç bir zam yapılmıyor. Ne kıdem zammı veriliyor, ne de prim. Halbuki Belediyeye bağlı Elektrik, Tramvay, ve Havagazi İşletmelerinde çalışanlar her yıl kıdem zammı görürler.»

Bu işçi, bazı idare amirlerinin işçileri tehdit ettiğini hatırlattı, dedi ki:

«— Herhangi birimiz vazife ânmında en ufak bir hata yaparsak, yahut hata sayılmıyacak bir harekette bulunursak amirlerden şu tehdidi duyarız:

«— Seni vazifeden atarım.»

«— Canımı yakarım.»

Bu işçi de günde 5 liradan fazla ücret alanlara yemek verilme-yişinin teamüle, usule aykırı olduğu noktası üzerinde durdu ve buna bir çare bulunmasını istedi.

Hamdi Alkas, su saatlerini okuyanlara prim, pardesü ve çizme verileceği hakkındaki vaatlerin yerine getirilmediğini belirtti ve saat okuyucularının şu dertlerini izah etti:

«— Bizden günde 75 den fazla saat okumamızı istiyorlardı. Fakat bunun için de yol masrafı veriyorlar: Ancak «yakın mntaka» adı verdikleri yerler için yol parası kabul etmiyorlar. Halbuki Boğaziçinde «yakın mntaka» dedikleri yerler bir hayli uzaktır. Sonra zaman zaman bizi datırcıya ça-

gırıyorlar. «İş emri» yapıyoruz. Az veya çok sarfiyat yapanları kontrole gidiyoruz. Halbuki evvelce bu işleri makaslar yapıyorduk. Şikâyet ettiğimiz zaman:

«— İşinize gelirse... diyorlar.

«— Hani pardesü, çizme ve fazla mesai zammı verecektiniz!»

Diyoruz. O zaman da:

«— İşinize bakınız!» diyorlar.

Cemal Uysal adında hasta bir işçi de 937 yılını Temmuz ayındanberi Sular İdaresinde çalıştığını, şimdi ise sabbî durumu yüzünden işinden çıkarıldığını bildirdi. Fakat macerasını anlattı.

Söz alan bir Sendikacı Cemal Uysalın başından geçen hadiseleri anlatarak şunları bildirdi:

«— 14 sene evvel işe giren Cemal Uysal, bir kazanın altına

raspa yaparken bir iş kazasına uğruyor ve gözüne çapak kaçıyor. Gözünü tedavi ettirmek istese idi işinden olacaktı, yevmiye alamıyacaktı, aç kalacaktı. Bunu bildiği için, aç kalmamak için işini bırakmadı ve demir çapağı gözünde yer etti. Sonra bu çapak iltihap yaptı. Ameliyata lüzum oldu. Gözden beyine giden bir sinir yüzünden kafatası yarıldı. Cerahpaşa hastanesinde tedavi edildi. Fakat yara iyi olmadı. Bu yüzden 14 sene içinde 4 defa ameliyata lüzum görüldü. Bugün artık beyni akmaktadır. Buna rağmen sıdkile, sadakatle çalışmaktadır. Lâkin, bu 14 senelik emekdar işçiyi şimdi:

«— Sen çalışamazsın!» diye işten çıkarıyorlar. Bu işçi de beş parası olmadığı için Kandilli surlarında serseri gibi dolışmaktadır.

Bu işçinin durumunu anlattık. Nihayet tekrar işe aldılar. Fakat sonra İş Kanununun 16 ncı maddesine dayanarak işine son verdiler. Bir tek kuruş tazminat olsun ödemediler.»

Bunları yana yakıla anlatan işçi şunları belirtti:

«— Cemal Uysal malûlen emekliye sevkedebilirler, Sigortadan maaş bağlatabilirlerdi. Fakat yapmadılar. Hattâ 16 ncı maddenin hiç bir fıkrası zikredilmeden bir emekdar işçiyi kapı dışarı ettiler. Bereket versin, rica ve yalvarmalarımız sonunda 16 ncı maddede değil de 13 ncü maddeyi tatbik ettiler. Bir kaç kuruş tazminat ödediler.

Malûliyet Sigortası nerede? Bu işçiyi sokağa beş parasız atalım dencilicilik mi yapmış?»

Bu sözler bütün dinleyenleri teessir etti.

HİKÂYE GECEKONDU

Yazan: Samim Kocagöz

Salih, o gün işe gitmedi:

Gözlerini açtığı zaman, sol yanı boştu. Karısı, kulübenin dışında yaktığı ateşin önünde, sade suya attığı bir avuç bulguru pişirmekle meşguldü. Salih, kulübenin içine yürüyen duncandan binu anladı. Sağ yanında üç çocuğu henüz uyuyordu. Biri altı, diğeri sekiz yaşında olan iki oğlan, hepsinin birden örtünmeye mecbur oldukları yorganı, çekmiş, çekmiş, küçük, papatyası gibi kızı açığa bırakmışlardı. Salih, bir müddet çocuklarını seyretti. Oğlanların çektiği yorganı düzeltti; kızı da örttü. Sonra arkasını, kulübenin kurumuyan, daha yaş, kerpiç duvarına yaslayarak doğruldu. Uzun uzun eserini seyretniye koyuldu: Küçük, camsız ve çerçevesiz pencereden, güneşin ilk renkleri, toprak tabanı, tenekle tavası ve çamur duvarları aydınlatmaya başlamıştı. Yamacın altındaki yoldan, ilk banliyö treni, kıyametler koparak geçti. Salih «şu tren, bizim, yeni mahallenin önünde de dursa» diye bir düşünceye daldı. Bizim mahalle, düşüncesi, bayağı gururunu okşadı. Ne olursa olsun, dost ahab, tanıdık ve tanımadık bir çok insanlar, şehrin dış mahallelerinden biraz öteye, şuracığa, dışlarını turnaklarını söke söke, kendi elceğizleri ile şu, -ister köy, ister mahalle deyiniz- evleri kurmuşlardı. Salih, «ne de olsa akıllı insanlarız» diye düşünüyordu. Gerçi şu evlerin içine girip yatarken, sığışmak için, ayaklarını kıvrırmak mecburiyetini hissediyorlardı. Fakat bu hal, şehrin sokaklarında sürünmeye tercün edilirdi... Bu meseleleri düşündükçe. Salih'in keyfi artıyordu. Günün birinde, elbette tren de mahallenin önünde duracaktı. Ve mahallede muhtar seçeceklerdi... Yıllardır süren perişanlık, yıllardanberi devam eden kimsesizlik, artık bitmişti. İyi kötü meselelik ediyor. fabrikalara gidi-

yor, para kazanıyordu. Günde yüz, bazan iki yüz kuruş, az para değildi. Bu paradan arttırmış, bir de ev sahibi olmuştu. Eski teneke, -evin üzerine örtmek için- ve kerpeç parası, elli lirayı geçmişti. Salih, daha daha düşündükçe, kendini, bir kahraman sayıyordu...

Karısının dışardan seslenmesi üzerine dışarı çıktığı zaman karısının yanında Aliyi gördü. Ali: yi gördü. Ali:

— Salih, dedi, sana bir diyecekim var.

Bir kaç adım yürüdüler. Ali, tekrar konuştu:

— Karına demedim, demedim lâkin, kimsecikler de bilmiyor, herifer bugün geliyorlarmış...

B. sözleri duyunca, Salih'in dizlerinin bağı çözüldü. Yüzü sapsarı olmuş, dudakları titremeye başlamıştı. Bir müddet şaşkın, yeni doğan güneşin pembeye boyadığı kerpiç kulübelere baktı. Çömeldiler ve mırıldandı:

— Sahi mi? Hani bu rivayetlerin aslı astarı yok demislerdi?

Arkadaşı, eline geçirdiği bir değnekle toprağı dürtte dürtte, bütün ciddiyetiyle cevap verdi:

— Bu sefer sağlam, geliyorlarmış.

Bir zaman sessiz kaldılar. Ve Salih, o gün, işe gitmeden vazgeçti.

Yeni mahallede günlük yeni hayat başlıyordu. Kulübelerin içine ve dışına bir kaynaşma vardı. Erkeklerin bazıları işe gitmeye hazırlanıyor, bazıları da henüz bitmeyen kulübelerin şurasını buhrasını tamamlamaya çalışıyorlardı.

Mustafanın kulübesi, mahallede tamam yirmi beşinci evi olacaktı. O da kolları sıvamış, çoluk çocuğu ile beraber çamurun içine dalmıştı. Salih, yerinde doğruldu, kalktı. Mustafanın çalıştığı yere doğru yürümeye başladı. Ali de onu takip etti. Sağda solda karamsı bir faaliyet vardı. Bu insanlar, yeni bir yurt, yeni bir şehir kurmak sevik ve gayretle...

çamur kazıyor, kerpiç döküyor, tahtı biçiyor ve taş taşıyorlardı. Şehirde altına girecek çatı kütüğüne kiran girmişti; kira parası, hava parası bulmak dertti. İnan, vereceği iki aylık kira parasıyla burda bir ev sahibi olabiliyordu. Bu çeşit işi icat eden bin yaşasın!.. Fakir fukaranın yüzü gülmüştü.

Salih, arkasında Ali ile Mustafa'nın çalıştığı yere vardı. Mustafa, o kadar işe dalmıştı ki bir zaman onları görmedi. Neden sonra, çamurlu elleri ile bıyıklarını sıvazlayarak, neşe içinde «Merhaba!» yı bastı. Berikiler bu sefer «kolay gelsin!» dediler. N'hayet, Mustafa, onların duruşlarından ve hallerinden şüphelendi. Salih, seslendi:

— İş bırak da biraz konuşalım.

Herber, çok geçmeden mahallede, bir bomba gibi patladı. Kadınlar ve çocuklar, işin ciddiyetini, birdenbire kavrayamadılar. Fakat erkeklerin hemen hepsi, Mustafa'nın çamur kıldığı çukurun başında toplandılar. İşe gitmek üzere olanlar, vazgeçti. Kulübelerini tamamlamaya çalışanlar, işi bıraktı. Yavaş yavaş yirmi, yirmi bes kişi oldular...

Hiç birinin ağzını bıçak açmıyordu. Sinirli sinirli sigara içenler, donuk gözlerle etrafı seyrediyor, bir taarruzdan evvel, si-perin içindeki askerleri andırıyordu.

Hiç birinin ağzını bıçak açmıyordu. Sinirli sinirli sigara içenler, donuk gözlerle etrafı seyrediyor, bir taarruzdan evvel, si-perin içindeki askerleri andırıyordu.

Mustafa, çamurlu kollarını kavuşturduktan ve herkesin yüzüne ayrı ayrı baktıktan sonra, söze başladı, uzun yıllardanberi, şehrin büyük hanlarında hamallik ediyordu. Hepsinden yaşlı, bilgii, sözü geçer bir adamdı:

— Bana bakın ya... dedi. Burası Allahın kırı, burada ev yapmamıza kimse karşılamaz...

Bu sözlerle kimse cevap vermedi. Susuyorlardı. Bu sükkütün içinde Mustafanın sözlerini tasdik vardı. Yamacın altından bu sırada tekrar bir tren geçti. Hepsii durgun sözlerle onu takip etti. Tren uzaklaştıktan sonra Salih:

— Varp, yolun ağzına bir bakalım, gelen giden var mı?

Tek fıkla bulundu.

Kalktılar. Kulübelerin arasından onların toplu olarak geçmesi, ihtiyarları, kadınları ve çocukları telaşlandırdı. Hepsii, erkeklerin ardına düştü. Artık, bir geber yür-

riyordu. İhtiyarlar üzgün, kadınlar korkulu, çocuklar şaşkındı. Erkeklerle gelince, onlar, hareket pek âni oluverdiği için, ellerindeki kazma, kürekleri bırakmaya vakti bulamamışlardı. Ve ellerindeki âletleri sıkıyor, sıkıyorlardı...

Demiryolu ile şosenin kavuşup ayrıldığı yerde bulunan küçük bir tepenin üzerine çıktılar. Yanan, tutuşan gözlerle, uzaklara şosenin şehre doğru uzanan şeridine bakmaya başladılar. Kimse konuşmuyordu. Zaten bu insanların geneleri, ezeldenberi kilitlenmişti. Güneş, her günkü gibi vadiyi aydınlatıyordu. Uzakta, şehrin üzerinde ince bir sis tabakası vardı. Toprak ve ağaçlar, Sonbahar kokuyordu...

Uzunca bir zaman beklediler. Nihayet, şosenin üzerinde bir kafiye görüldü Bekleyenler, göz keşildi. Sonra gördükleri manzara, ihtiyarların teessüre, kadınlarda gözyaşına, çocuklarda şaşkınlığa ve erkeklerde öfkeye sebep oldu. Kafiye, yaklaştıkça yaklaştı. Artık gelenlerin kim oldukları seçilebiliyordu: Bunlar, bir jandarma onbaşısının emrinde, üç jandarma neferi, bir belediye çavuş ve dört belediye amelesinden ibaretti. Geldiler... Geldiler... Yaklaştılar... Geldiler... Onlar yaklaştıkça, tepenin üzerindeki halk, adım adım yolun üstüne in-di. Karşılaştılar:

Belediye çavuşu, zaten bu karşılaşmayı bekliyordu. Mümkün olduğu kadar soğukkanlılığını muhafaza etmiye çalışarak, arkasındaki yıkıcı âletler taşıyan adamlarına dönerek:

— Bakın, dedi, bizi karşıya çıkarın. Yalnız muzıka eksik!

Onbaşı, daha geriden, erlerin önünde yürüyordu. Güya belediye çavuşunun işine karşıya hiç niyeti yaktı. Sâkin görünmek gayreti ile bir sigara yakmıştı. Çavuş, karşıya duran, gerilmiş yüzü, ellerindeki kazma küreği bırakmaya vakti bulamıyan insanlara, dik dik bir müddet baktı. İş, taallıkla halletmeyi, kendi postu namına, daha akıllıca buldu:

— Hiç gürlütiye paturdiya lüzum yok; sonra siz, ziyalı çıkarın... Burası belediye hudutları dahilinde, bu bir: elinizde ev yapmak için ruhsatiye yok, bu iki; siz kaç kere zahmete girip buralara ev yapmayınız diye, geldim haber verdim, bu üç...

Millet, yine sesin çıkarmadı. Yalnız bütün gözler çavuşa, kinle nefretle bakıyordu. Bu hal üzere bir an çavuş, tumbul yarı-yarıya yeneklerini orisandaki çığırıldı...

kocaman ağzını nasıl açacağını bilemedi. Sonra, birdenbire bağırıldı:

— Ulan! Kabahat yapacak tazi gibi ne öyle adamın suratın bakıyorsun?...

Karşıındakiler, ellerindeki kazma kürekleri büsbütün sıktılar. Mustafa, hepsinden bir adım daha ileri çıkarak:

— Peki, dedi, ne istiyorsun?

Çavuş, bu sefer, mülayim fakat alay dolu bir sesle söylendi:

— Size söyledim, haber verdim. Bu tenekte barakaları yıka-

cağız. Valinin ve Belediye Reisinin de emri böyle... Sizin bu iş, hem trenle geçen ecnebillere karşı, bu manzara çok çirkin...

Çavuşun karşısındaki kalabalık bu sözler üzerine kaynaştı. Bir an, işin ciddiyetini iyice kavramak için durakladılar. Sonra birdenbire Mustafa, çamurlu yumruklarını sıkarak:

— Valisinin de... Belediye Reisinin de... Ecnobisinin de... diye, çavuşun üzerine yürüyecek oldu. Fakat önüne jandarma onbaşısı çıktı; sâkin bir halde dikildi; yüzüne dik dik bakarak, sigarasının küllünü yere silkti.

İst: bundan sonra ortalık kavuştu. anacan babacan gününe döndü. Erkeklerin küfür ve hücum arzusuna, kadınların vaveyların rağmen, önde jandarmalar, arkada belediye çavuşu ve adamları yürüdüler. Etraflarında kıyametler koparan kalabalık da onları takip etti. Bu sırada biraz ileride giden bir delikanlıyı, onbaşısı, «Heybeti devlet zahir olsun» diye, işte hırpaladı. Erkekleri, neferleri kulübelerden uzaklaşmaya mecbur ettiler. Kadınlar da bir yalvarmadır başladı. Vakti ki tahrip vesiteleri, büsbütün kulübeleri yaklaştı, kadınların bir çoğu:

— Once bizi öldürün, sonra evlerimizizi yakın!

Diye, duvarların altına kapan-dılar.

Fakat dinliyen kim? Belediye çavuşu yüksek bir taşın üzerine çıkması, adamlarına emirler veriyordu.

Alinin gebe karısı, biraz sonra, yakılan, harap olan kulübenin enkazı arasında bayıldı. Kadının vücudu, ağlamaktan, heyecandan kaskatı kesilmişti. Ali, önce karısını öldü zannetti. Akını kaybeder gibi, «yetişin!» diye bağırdı. Ferkes, o tarafa koştu. Kadını henüz yakılma sırası gelmiyen başka bir kulübeye naklettiler.

Ve Alinin karısı, bir saat sonra, bir kulübede bir çanak çorucuğu çığırıldı...

Sendika Temsilcileri

TÜSTAV
ARŞİV
BELGESİ

Mersin Belediye Başkanı şikâyetlere cevap verdi

(Baştarafı 1 inci sayfada)
zasından başka çok ağır hükümler vardır. Bu kanuna idam cezası ilâve edilmeli, fakat diğer cezalar kaldırılmalıdır. Yabancılar âlet olarak grev yapanlar idam edilmelidir. Fakat Türk işçisi içinden böyle bir sütsüz asla çıkmaz.

3 - İşçi evleri davası halledilmelidir.

4 - Tekel iş yerlerinde kaldırılan fazla mesailer yüzünden işçi ücretlerinde yüzde 50 tenzilat yapılmıştır. Fazla mesailer 1 Mart 1952 ye kadar devam etmelidir.

5 - Çalışma Kongresi toplanmalıdır.

Mehmet Güler, Muamele Vergisi üzerinde durmuş ve bir çok büyük müesseselerin parçalanmasına sebep olan bu verginin tādini istemiştir. Bu arada İş Kanununun 13 nci maddesi yüzünden 8 - 10 senelik işçilerin eski iş yerlerine alınmadığını, kıdem tazminatı vermemek için işverenlerin bu şekilde hareket ettiğini bildirmiştir.

Zühtü Tetey Bakanlar Kurulu kararıyla iş yerlerinin kanun kapsamına alınacağını belirtmiş, ölen işçilerin kıdem tazminatlarının varislerine verilmesini istemiştir. Tetey 16 nci maddenin tādini, çıkarılacak işçilere tazminat verilmesinin mecburi olmadığını temenni etmiştir.

Vahdettin Durmaz 13 nci maddenin aleyhinde konuşmuş ve ihtiyarlık maaşının başlangıç ücretinin 34 liradan 50 liraya çıkarılmasını istemiştir.

Nuri Beşer, Gelir Vergisi yüzünden zarar eden bir çok işçiler mevcut olduğunu bildirmiş ve müteakiben Sigorta Doktorları ile müesseseler doktorları arasındaki karar aykırılıklarına temas etmiştir.

Süreyya Birol mesken davasını izah etmiş ve işçi evleri meselesinin halini istemiştir.

DİĞER DİLEKLER

Seyfi Demirsoy, bütün Tekel işçilerinin iztrobına tercüman olmuş, fazla mesailerle elde edilen ücretin kesilmesi ile işçilerin çok müşkül bir durum karşısında kaldıklarını zaman zaman şiddetli alkışlarla kesilen bir ifade ile belirtmiştir. Seyfi Demirsoy eğer taksitle satış yapan müesseseler bulunmasa, Tekel işçilerinin işi yakalarının bir araya getirilmeyeceğini söylemiş ve Tekel Genel Müdürlüğünün ücretlere zam yapmasını istemiştir.

Müteakiben konuşan İbrahim Bilge yabancı uyruklu işçilerin memlekette iş yapmalarını tenkid etmiş, değiştirilmesi kararlaştırılan 5007 sayılı kanunun Türk işçisinin hakkı olan iş hürriyetini tehdit edeceğini izah etmiştir.

Cemil Gider, iktisadi devlet teşekküllerindeki «İdare Heyeti sal tanatı» nı anlatmış ve Şişe, Cam Fabrikasının düştüğü durumu belirtmiş, işçilerin saatte 27,5 kuruş aldıklarını söylemiş, Türkiye'de imali mümkün olan malların hariceten getirilmesini tenkid etmiştir.

Yaşar Orcan asgari ücret tarifsinin tatbikini istemiştir. Abdürrahman Benlioğlu, geru adanlarının «Deniz İş Kanunu» na olan ihtiyaçlarını belirtmiştir.

Bu sırada da bir hadise olmuş, spikerlik yapan Lütfi Yılmaz ancak 4 kişiye daha söz verileceğini bildirmiştir. Fakat Birlik Başkanı Şeref Hivel burada toplantıya son verildiğini beyanla söz sırasının Millet Vekillerinde olduğunu bildirmiştir.

Bazı işçiler «her toplantıda tertipli konuşmalar yapıldığını bağıraarak iddia etmişler ve biz de konuşmak istiyoruz...» demişlerdir. Bunun üzerine doktor Mürkerem Sarol şunu bildirmiştir:

«Biz yarın da gelir, sizleri dinleriz. Söz isteyenlerin konuşma hakkı mahfuzdur.»

Neticede ertesi akşam yine Bomonti Bira Fabrikası İşçi Lokalinde toplanılmasına karar verilmiştir.

İKİNCİ GECE

İstanbul Millet Vekilleri ile İşçi Sendikaları Temsilcilerinin yaptığı toplantılar çok alaka verici oldu.

Bilhassa İnşaat İşçilerinden Süleyman arkadaşın heyecanlı ve samimi hitabesi dinleyenleri pek müteahhis etti. Perşembe günü akşamı yapılan ikinci ve son toplantı birincisi kadar kalabalık değildi. Millet Vekillerinden bir kaç da gelmemiş bulunuyordu. Buna rağmen:

«- Bu toplantılar faydalı olmuştur.»
Demek hakikati ifade etmek olmaktadır.

Son toplantıda İstanbul Millet Vekili'lerinden İhsan Altınel, Ahmet Hamdi Başar, Salih Fuat Keçeci ve Fahrettin Saymer vardı. Saat 19 da Bomonti Bira Fabrikası İşçi Lokaline geldiler. Hazır bulunan bir kısım Sendika temsilcileri sıra ile söz aldılar. Konuşmaların tafsilâtı şudur:

Necmi Aksoy, Tekel İşçilerinin fazla mesai davasını anlattı ve Çalışma Bakanı Nuri Ozsanın «mesailer kalkarsa yevmiyelerin düşürülmesine çalışılacağını» bildirdiğini söyledi. Necmi Aksoy bu sözün yerine getirilmemiş olmasından duyduğu üzüntüyü belirtti. Fethi Unal, Şişe ve Cam Fabrikası işçilerinin ücret düşüklüğünü ifade etti, cam sanayinin devlet tarafından himayesini istedi. Omer Çetinkaya Grev tasarısını tenkid etti, tasarının antidemokratik olduğunu ve böyle bir Grev tasarısı çıkacağına çıkamamasının daha hayırlı olacağını kendi mütaleası olarak söyledi.

Omer Çetinkaya şunları da istedi:
«- İthalât tahdit edilmelidir, Mensucat maddelerinin gümrük tarifeleri tonaj üzerinden olmamalıdır. Tek işçi çalıştırılan iş yerleri İş Kanununa alınmalıdır. 1 Mayıs gününde işçiler de tatil yapılmalı, yahut o gün hiç bir devlet dairesi kapalı kalmamalıdır.»

Baha Tansel devletin de Sigorta primlerine iştirak etmesini ve işsizlik Sigortasının ihdasını talep etti. Bu arada, ecnebi işçilerin çalıştırılması üzerinde durdu. Baha Tansel ithal politikasını da tenkid etti.

Rahim Mumcular iş ihtilâflarının kısa zamanda neticelenmesini istedi. İş Müfettişlerinin Sendika Temsilcilerini de yanına almalarını arzu etti, İş Mahkemelerinin davaları kısa zamanda neticelenmesini lüzumunu belirtti.

Hilmi Gürbüz İş Kanununun tamamen tādili istendi, Silâhtarğa bu sözü «Bravo!» diye alkışladı.

«- Tekel işyerlerinde fazla mesai saatlerini kaldırmak tamamiyle yanlış bir harekettir. Kendi işçisiyle ihtilâfa düşmek devlete yakışmaz. Bu meseleyi Ankara'da Bakanlarla görüşeceğiz.»

Grev hakkı tasarısı bugünkü karakterle «kanun» olamaz. Biz işçilerin münakasaya konulan bir meta olmasını önliyeceğiz.»

Milletvekili Salih Fuat Keçeci de heyecanlı bir konuşma yaparak dedi ki:

«- İşçi davasını ele almayan ve böyle bırakacaklar varsa kahrolsunlar.»

Milletvekili Fahrettin Saymer de İş Kanununun tādili zarureti belirtti. İşçi milletvekili İhsan Altınel işçilerin 8 saat çalışıp 12 saatlik ücret almaları imkânının tahakkukuna çalışacağını izah etti.

Sendikalar Birliği Başkanı Şeref Hivel toplantıyı kapattı ve:

«- Eğer bunlar vaatten ibaret kalırsa siz bir daha seçmiyeceğiz!» diye bağırdu.

Milletvekili Salih Fuat Keçeci

«- Tekel işyerlerinde fazla mesai saatlerini kaldırmak tamamiyle yanlış bir harekettir. Kendi işçisiyle ihtilâfa düşmek devlete yakışmaz. Bu meseleyi Ankara'da Bakanlarla görüşeceğiz.»

Grev hakkı tasarısı bugünkü karakterle «kanun» olamaz. Biz işçilerin münakasaya konulan bir meta olmasını önliyeceğiz.»

Milletvekili Salih Fuat Keçeci de heyecanlı bir konuşma yaparak dedi ki:

«- İşçi davasını ele almayan ve böyle bırakacaklar varsa kahrolsunlar.»

Milletvekili Fahrettin Saymer de İş Kanununun tādili zarureti belirtti. İşçi milletvekili İhsan Altınel işçilerin 8 saat çalışıp 12 saatlik ücret almaları imkânının tahakkukuna çalışacağını izah etti.

Sendikalar Birliği Başkanı Şeref Hivel toplantıyı kapattı ve:

«- Eğer bunlar vaatten ibaret kalırsa siz bir daha seçmiyeceğiz!» diye bağırdu.

yolundaki Sigorta Dispanserinin yerini tenkid etti, Sendikalar Kanununun tādili talep etti.

Füseyin Uslubaş bütün işçilerinin durumunu acı bir dille izah etti, kadın işçilerin tongada çalışmamasını istedi.

Ahmet Yavaş, Tekel işçilerinin fazla mesai davasının «nafaka» davası olduğunu anlattı.

Sıbrı Kırçıl Uskudar halk tramvaylarındaki ücret azlığı üzerinde durdu. Ali Serter Türk tüccarlığının kalkınması zarureti anlattı. Kemal Şengel de Sular İdaresinde az ücret alan işçilerin durumunu izah etti. Ahmet Sarier Tekel işçilerinin ücret durumuna temas ederek Paşabahçe İsperto Fabrikasında Cumartesi günü yemek verilmemesinden dert yandı.

Mehmet İnhanlı da Amerika intibalarını anlatmağa başladı. Milletvekili Ahmet Hamdi Başar bu intibaların başka bir toplantıya bırakılmasını istedi. Bunun üzerine Mehmet İnhanlı konuşmasına devam etmedi.

Ahmet Hamdi Başar, iki gündür diledikleri şikâyetlerde işçilerin tamamen haklı olduğunu söyledi, sabık iktidar zamanındaki icraatsızlığı tenkid etti ve şunları söyledi:

«- Tekel işyerlerinde fazla mesai saatlerini kaldırmak tamamiyle yanlış bir harekettir. Kendi işçisiyle ihtilâfa düşmek devlete yakışmaz. Bu meseleyi Ankara'da Bakanlarla görüşeceğiz.»

Grev hakkı tasarısı bugünkü karakterle «kanun» olamaz. Biz işçilerin münakasaya konulan bir meta olmasını önliyeceğiz.»

Milletvekili Salih Fuat Keçeci de heyecanlı bir konuşma yaparak dedi ki:

«- İşçi davasını ele almayan ve böyle bırakacaklar varsa kahrolsunlar.»

Milletvekili Fahrettin Saymer de İş Kanununun tādili zarureti belirtti. İşçi milletvekili İhsan Altınel işçilerin 8 saat çalışıp 12 saatlik ücret almaları imkânının tahakkukuna çalışacağını izah etti.

Sendikalar Birliği Başkanı Şeref Hivel toplantıyı kapattı ve:

«- Eğer bunlar vaatten ibaret kalırsa siz bir daha seçmiyeceğiz!» diye bağırdu.

Milletvekili Salih Fuat Keçeci

Demir ve Madeni Eşya işçileri sendikası

(Baştarafı 1. ci Sahifede)

40 nci maddesi, işçileri ömürlerinin son saatlerine kadar çalışmağa mecbur ederken ve nihayet Sendikalar Kanunu medeni bir devletin Demokrat bir hükümetin kanunu olarak Sendikaları mürakabe ve vasayet altında bulundururken bu kanunlarla övünmeğe işçilik şuuru olan hiç kimmenin mecali yoktur.»

Bu umumî tenkidlerden sonra çeşitli iş yerlerinde işçilere yapılan haksızlıklar belirtilmiştir. Söz alan işçiler raporu tasvip etmişlerdir.

Hesap raporu okunup Yönetim Kurulu ibra edildikten sonra dileklere geçilmiş ve çeşitli mevzular üzerinde durulmuştur. Bu arada ithal rejiminin işsizliğe sebep olduğu ileri sürülmüş ve hükümetin yerli sanayii desteklemesi lüzumunu belirtilmiştir.

Bu arada Yusuf Sidal Demir ve Madeni Eşya İşçileri Sendikalarının bir Federasyon kurmasını teklif etmiştir. Teklif kabul edilmiş ve yeni Yönetim Kuruluna salâhiyet verilmiştir.

Sendika Yönetim Kuruluna seçilenleri ve aldıkları oyları bildiriyoruz: Uzeyir Kuran (105), Yusuf Sidal (80), Sabri Apaydın (61), Nizamettin Yalçınuyva (51), Şaban Doğan (46), Hüsamettin Dinç (45), Necati Boztaş (44), Nizamettin Babaoğlu (35), Mehmet Kara (34), Sadık Çoban (30), İsmail Çelikkol (31). Hepsine başarılar dileriz.

İŞÇİ HAKKI

Haftalık Siyasi
Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri
verilmez.

Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 »

İlan Tarifesi
Başlık 20.00 lira
Resmî ilânların
bir santimi 2.00 »
Kongre ilânları 7.50 »

Doğum, nişan, düğün ve
ölmü ilânlarından hiç bir
ücret alınmaz.

Basıldığı Yer:
Son Telgraf Matbaası

Mersin Belediye Başkanı

Mersin Belediye Başkanı Müfide İlhandan aşağıdaki mektubu aldı.

«11 Ekim 1951 tarih ve 15 sayılı gazetenizin 1. sayfa ve 4. sütununda (Mersin Belediyesi de işçileri Baştan atıyor) başlıklı yazı tarafımızdan iyice okunarak tetkik edildi.

Bahis konusu meselelerin muamelesi; Lokanta, Otel ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Başkanlığının 26/7/1951 gün ve 41 sayılı yazılıyla başlanmış ve ilgili yerlerle yapılan muhabere ve inceleme sonunda gerekli cevabi yazı 27/9/1951 tarihinde verilmiştir. Buna binaen, sözü edilen muamele bir buçuk yıl sürmeyecek haklı sebepler karşısında ancak iki ay sürmüştür. Diğer Belediyeler gibi Mersin Belediyesi de 1580 sayılı kanunun hükümleri içerisinde hareket etmektedir. İş Kanunu kapsamında bulunmayan iş yerlerinin mürakabe ve teftişine dair yönetmeliğin 6. maddesi ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinin 3 fıkrası gereğince bütün iş yerlerinin sağlık durumları her zaman için Belediyemizce teftiş ve mürakabeye tâbi tutulmaktadır.

Bu itibarla; Belediyemiz mesai

saatleri hakkında yapılan bir müracaati kale alarak çalışmış, fakat bu konuda bizi ilgilendiren (sağlık mürakabe ve teftiş hariç) bir tedeye vâsil olunmadığını sözü edilen dileğin isâfına imkâr görülememiştir.

Her zaman için işçi kardeşlerimize, bütün hemşehrilerimize olduğu gibi hizmet etmeğe âmade bulunduğumuzu zım bilinmesini rica ederim. 15/10/1951»

Denizyolları Hasköy atölyesi

(Baştarafı 1. ci Sahifede)
ket, şapka, çizme verilmektedir. Niçin bize verilmiyor. Bizim fabrika ve atölyemize kar, yağmur yağmıyor mu acaba? Kışın gelip görünsünler. Hepimiz kar ve yağmur altında çalışıyoruz.

Bazı atölyelerin işçilerin bahkçı muşambası veriliyor. İşveren «işte sizlere muşamba veriyoruz» diyor. Halbuki veriler muşambalar yağmur geçiriyor. Ustelik bütün işçilere verilmiyor. Bu hal bizim sıhhatimizi tehdit ediyor. Açıkta çalışan bütün işçilere hakiki muşamba veyahut meşin ceket, şapka ve çizme verilmelidir.»

İp ve Halat fabrikasında

(Baştarafı 1. ci Sahifede)
nın en asgarisini dahi karşılayabilecekti. Bu bakımdan işverenin bu işçiyi Sendika Temsilcisiği yüzünden işten çıkarması İş Kanununa aykırıdır. Bu durumla Sendikasının ve Bölge Çalışma Müdürlüğünün meşgul olması lâzımdır.

Kursa haftada 3 saat muşeret âdabı turistik ve sosyal bilgiler, 5 saat nazari ve ameli servis bilgileri, 5 saat yabancı dil, 2 saat içki ve yemek isimlerinin Fransızca, İngilizce, Almanca yazılış ve okunuşları öğretilmektedir.

Kurs sonunda yapılacak sınavda yüksek başarı gösterip derece alanlardan 5 kişinin Metrodotel yetiştirilmek üzere Avrupa ve Amerika'ya gönderilmeleri için teşebbüse geçilecektir.

Kursa ancak 50 öğrenci alınabileceğinden 8 Kasım'a kadar İş ve İşçi Bulma Müdürlüğüne müracaatla namzet olarak kaydedilenler arasında Ortaokul mezunlarından dil bilenler ve 25 yaşını geçmemiş olanlar tercih edileceklerdir. Bu tercihte kabiliyet meselesi de göz önünde bulundurulacaktır. Öğrencilere her ders günü için zaruri masraf karşılığı olarak 1 lira verilecektir.

Kongreye Davet
İstanbul Su İşçileri 11/11/1951 Pazar günü saat (14) de Terkoz Köyündeki Fabrika lokalinde o. a. g. ü. bir toplantı yapacağından Sendikaya kayıtlı sayın üyelerin teşrifleri rica olunur.

GUDEM:
1 - Çalışma ve Hesap raporlarının okunması,
2 - Raporlar üzerinde konuşma ve Yönetim Kurulunun ibrası,
3 - Seçimler,
4 - Dilekler ve istekler.

Kongreye Davet
İstanbul Lokanta, Otel ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası Başkanlığından.

Sendikamızın Yıllık adi Kongresi 10/11/1951 Cumartesi günü saat 15 der itibaren Galata Yolcu salonu Li. Lokantasında yapılacağından üyelerimizin ve diğer sendika mümessillerinin teşrifleri rica olunur.

GUDEM:
1 - Çalışma raporunun okunması ve ibrası,
2 - Çalışma raporunun okunması
3 - Seçim,
4 - Dilekler.

Başkanlık

Su İşçileri Sendikası kongresini yaptı

Terkos Su İşçileri Sendikası ile İstanbul Su İşçileri Sendikası birleşmek için teşebbüslere geçmiştir. İstanbul Su İşçileri Sendikası 21 Ekimde yaptığı ilk kongresinde iki Sendikanın birleşmesi için Yönetim Kuruluna yetki vermiştir.

Su İşçileri Sendikasının Yönetim Kuruluna seçilen işçiler şunlardır:

Kemal Şengül, Zeki Arıcı, Fazlı Çoban, Bürhan Suak, Cahit Başkan, Halil Güner, Hasan Güldemir, Kemal Marti, Tefik Elçi, Hepsine başarılar dileriz.

Beypazarı Deri ve Kunduz Sanayi İşçileri Sendikası Başkanlığından:
Sendikamızın senelik Kongresi 4 Kasım 1951 tarihine müsadef Pazar günü saat 13.00 de Fabrika İşçi Lokalinde yapılacaktır. Sayın üyelerimizin teşrifleri rica olunur.

Yönetim Kurulu Başkanlığı